

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pismen ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Kako ceniti plače z ozirom na učiteljevo delo?

(Donesek v borbi za naše plače.)

Naše stanovsko glasilo z dne 26. sept. t. l. je priobčilo dve tabeli o letnih prejemkih učiteljstva srednjih ter učiteljstva osnovnih šol. Ta priobčitev, hvala g. uredniku, je učinila kovača kljub temu, da je bila kratka. Povedala je mnogo. Videli smo veliko razliko, v kateri se momentano nahajamo. Vzdihovali smo že pri sedanjih plačah in prosili za zvišanje povsod in vedno.

Delo vzgojitelja je neplačljivo, kajti to je delo idealista, delo umetnika. A tudi ta ima želodec. In treba mu je ljubezni in kreposti do dela, ki bazira na eksistenčni gotovosti.

Javnost se je pred tedni razburjala radi časopisnih vesti, po katerih bi po projektu novega osnovnošolskega zakona učiteljstvo bilo oskrbljeno z brezplačnim stanovanjem in kurivom. Ni šlo to baje niti v glavo nekaterim ostalim nameščencem, baje celo takim, ki te ugodnosti v eni ali drugi obliki že danes uživajo. Naj bi se pa te ugodnosti uneslo v zakon v drugi obliki, n. pr. kot relutum. A to le mimogrede!

Pomuditi se hočem danes pri dejstvu, da so srednješolski učitelji, politično-upravni uradniki itd. glede plač napredovali, mi osnovnošolski učitelji pa smo še vedno pri sedanjih, že itak neizdatnih plačah. Izhajam iz načela: kakršno delo, takšno plačilo! Vem in slišimo dovolj pogosto vsi tovariši, da nam razni stanovji očitajo, da je naš stan lahak in prijeten, češ, da imamo tako malo službenih (učnih) ur in še povrh toliko prostega časa. Hočem sedaj, ko so srednješolski učitelji in nekateri uradniki na plači pridobili, kar jim vsekakor iz srca privoščimo, postaviti nekako računsko paralelo v oceno našega in njihovega dela. Podlage tej paraleli nisem ustvaril jaz ali kdo iz krogov osnovnošolskega učiteljstva, marveč izhaja ta formula iz za borb čehoslovaških srednješolskih učiteljev za znižanje maksima učnih ur.

Dunajska pedagoška revija »Schulreform« navaja vlogo čehoslovaških srednješolskih profesorjev proti nameravanemu zvišanju učne obveznosti na srednjih šolah. 14. točka te vloge se glasi: »Na podlagi štetja profesorjev in njih tedenske učne zaposlenosti v Čehoslovaški se je dne 1. oktobra 1923. ugotovilo (med drugim!), da pride vsak profesor v tednu na 17½ učnih ur, ki so enakovredne 35 pisarniškim uram. (Torej 2kratnemu iznosu!) K temu je še profesorjem dnevno prišteti 2½ ur za pripravo na pouk, za popravo zvezkov i. dr., kar bi znašalo na pisarniške ure preračunljeno najmanj 50 tedenskih ur, pri čemer za nadaljnjo izobrazbo učitelja potrebni čas niti ni upoštevan. Iz tega sledi, da učitelji (profesorji) niso nič manj obremenjeni kakor drugi pisarniški uradniki, kot se to splošno trdi.« — K temu poročilo je dodana opomba, da so v zmislu te ugotovitve še mnogo bolj obremenjeni osnovno- in meščanskošolski učitelji, vsled česar je tudi med tem učiteljstvom prej zaznamovati posledice izčrpanosti v pogledu službene sposobnosti in življenske dobe.

LISTEK.

Turneja pevskega zbora slovaških učiteljev po Jugoslaviji.

Sprejem v Ljubljani.

Pevski zbor slovaških učiteljev je priredil koncerte v Novem Sadu, Beogradu, Kragujevcu, Lj. Spitu, Dubrovniku, Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani in Mariboru.

V Ljubljano so došli 24. oktobra t. l. ob 13:46 uri, kjer jih je pričakovalo številno učiteljstvo, člani pevskih zborov Glasbene Maticice, Ljubljane, Ljubljanskega Zvona, Grafike, Slavca, Pevskega društva Krakovo-Trnovo, Slove in v prvi vrsti Učiteljskega pevskega zbora. Društva Slavca, Ljubljanski Zvon ter Ljubljana so se udeležila sprejema s prapori. Na kolodvor je prispela tudi železničarska godba »Sloga«. Komaj je privozil vlak na kolodvor in so jeli stopati iz vagona slovaški bratje, že so jim zadeneli nasproti glasovi godbe, ki pa so jih skoro prepili navdušeni pozdravni vzkliki iz publike: »Živijo slovaški pevci!« Pozdravljanja ni hotelo biti ne konca ne kraja.

Prvi jih je nagovoril čehoslovaški konzul dr. Francišek Resl. V imenu ljubljanskega župana in občine jih je toplo pozdravil dr. Brilej, želeč jim iskreno dobrodošlico. V imenu UJU jih je pozdravil poverjenik Andrej Skulj. Za JČligo je pozdravil čehoslovaške goste predsednik dr. Albert Kramer.

Naj bodo slovaški bratje, ki prihajajo prvič v našo zemljo, prinašajoč s seboj svojo divno pesem, prepričani, da je Ljubljana zvesta svojim tradicijam in jih sprejema presrečno, prepोजना staroslovenskega gostoljubja. Sledilo je spet navdušeno pozdravljanje,

Dovolim si slični račun podati tudi z ozirom na poklicno delo osnovno- (in meščansko-) šolskega učitelja:

Dosedaj velja kot maksimum naše učne obveznosti v tednu 30 učnih ur; povprečno pa z ozirom na učno obveznost učiteljev v nižjih razredih ter šolskih upraviteljev, štemjem tedensko le 27 ur. To je pač najnižja, celo prenizka izmera, kajti v večini slučajev poučujejo učitelji nižjih razredov in upravitelji v ostalih razredih še več ur. Pri 27 tedenskih učnih urah pride torej na dan povprečno 4½ učnih ur. K temu je prišteti dnevno najmanj 2½ uri (gotovo pa še več!), in sicer 1 uro kot pripravo na pouk, 1 uro za popravo zvezkov in uradne spise in ½ ure za nadaljnjo izobrazbo, kar je pa mnogo premalo! Učiteljeva zaposlenost na dan znaša torej 7 ur, in sicer 4½ učnih ter 2½ izvenučnih ur. Ni pa tu všteto izvenšolsko prosvetno delo učiteljstva, ki je v najtesnejšem stiku z njegovim poklicem in denarne žrtve, ki jih ima pri tem.

Recimo, da mu od 365 dni v letu odpade 60 dni na glavne počitnice, 20 dni skupaj na božične, velikonočne in binkošne počitnice in še magari mesečno 5 dni na nedelje in druge praznike, torej še 50 dni skupaj na druge praznike z nedeljami, potem od 365 dni odpade 130 dni na prosti čas — (o, ko bi za upravitelje in mnoge učitelje bil to res »prosti« čas!). Tako nam ostane 235 rednih učnih dni z dnevno 4½ učnimi urami, torej

skupaj v celem 1057½ učnih, oziroma računano po primeru čehoslovaških profesorjev v 2kratni izmeri — je 2115 pisarniških ur, k temu še 587½ (235×2½) izvenučnih ur, je skupaj 2702 ur.

Na drugi strani: Pisarniški uradniki delajo v pisarni 7 ur dnevno. Ako jim od računamo vsaj 20 dni za letni dopust in ostalih 50 dni na nedelje in praznike (mesečno 4—5 dni), kar je dovolj nizko število, znaša letna delovna obveznost 295 dni krat sedem ur dnevno, t. j. skupno v letu 2065 ur proti učiteljevim 2702 urami. Tako torej pride uradnik v pisarni na dnevno 7, učitelj pa dnevno na nad 10 delovnih ur poleg izvenšolskega prosvetnega dela.

Še enkrat poudarjam: To računsko paralelo šolskega dela s pisarniškim uradništvom so postavili čehoslovaški profesorji. V delovno časovnem obsegu prekašamo torej oboje, srednješolske profesorje in pisarniške uradnike. V delovnem načinu pa —, če ne verjamejo uradnim podatkom glede težko in ovir polnega osnovnošolskega dela — pa naj poizkusijo. Ne privoščimo jim pa okuhati prejemov pri plačah, sicer bi z nami ponavljali izza avstro-nemške vojne leta 1866. zadoneli klic: »Zmagal je šolnik«, kateremu jugoslovenski učitelji pristavljamo: Jugoslovenski učitelj je več kot v sorazmerju z delom — ni pa s plačo!

Mirko Vauda.

Naturalna stanovanja in kurivo za učiteljstvo.

PRAVILNIK

o tem, koliko in kako je uporabljati pravico sreskega načelnika do stanovanja, kurjave in razsvetljave v naravi.

I. Stanovanje.

§ 1. Stanovanje v naravi, ki pripada sreskim načelnikom po členu 105. zakona o notranji upravi, mora ustrezati položaju njegovega užiivalca ter mu omogočevati tudi izvrševanje reprezentacijskih dolžnosti, združenih s tem položajem. Obseg potrebe je enako zavisen od krajevnih stanovanjskih razmer in od obsega teh dolžnosti. Praviloma mora imeti stanovanje sreskega načelnika tri ali štiri sobe in potrebne pritlikline.

O sporih glede tega, ali je stanovanje zadosti prostorno, ali so pritlikline popolne in ali je stanovanje vobče prikladno, odloči ban, ko je zasljal banskega gradbenega referenta za narodno zdravje, kakor tudi po pribavljenih poročilih in mnenjih prizadetih občin. Odloča se praviloma po pribavljenih načrtih in drugih podatkih. Če je treba, se sme odrediti tudi komisijski ogled na licu mesta.

§ 2. Pravica do stanovanja se pridobi prvi dan v mesecu, ki nastopi po dnevno, ko se sreski načelnik uvede v dolžnost, in traja do poslednjega dne v mesecu, v katerem je razrešen dolžnosti ali v katerem se smatra, da je razrešen, ali v katerem je umrl.

Vsak užiivalec stanovanja, odnosno njegova rodbina, se mora izseliti najkasneje v

* »Službene Novine kraljevine Jugoslavije« z dne 12. oktobra 1929., št 239/XCVIII.

nje, dokler ni povzel besede predsednik Pevskih zborov dr. Švigelj, ki je voščil gostom dobrodošlico v imenu mojstra Hubada, Pevskih zborov in Jugoslovenskega pevskega saveza.

Vsem se je v presrečnih besedah zahvalil predsednik zbora Jožef Dutka, ki je naglasil, da prinašajo gostje pozdrave bratskega naroda izpod Tatre in svojo pesem.

Po končanih pozdravih so zapeli združeni pevci veličastno »Morje adrijskono«, nakar se je razvila na Masarykovi cesti velika živahna povorka, ki je spremljala očividno prijetno presenečene goste do hotela Mikliča, kjer so ložirali.

Koncert.

Zvečer ob 20. uri je bila velika dvorana hotela Union, kjer se je pričel koncert, združen s proslavo čehoslovaškega narodnega praznika, polna narodnega in koncertnega občinstva. Med njim smo opazili zastopnika velikega župana dr. Andrejko, divizijskega generala Tripkovića s častništvom, rektorja univerze dr. Dolenc, prorektorja dr. Vidmarja, poverjeništvu UJU in zastopnike vseh ljubljanskih kulturnih organizacij. Ob nastopu je vsa unionska dvorana sprejela slovaške goste z velikim aplavzom, posebno živahno pa je pozdravljala pevovodjo, konserv. profesorja Miloša Ruppeltda. Nad odrom je visela velika slika čehoslovaškega prezidenta Masaryka. Slavnostni večer je otvoril čehoslovaški konzul dr. Resl, ki je predstavil slovaške goste in opozoril na današnji čehoslovaški narodni praznik. Za njim je izpregovoril predsednik JČlige, minister dr. Kramer, ki je proslavljajl pomen čehoslovaškega narodnega praznika in poudarjal večno bratstvo obeh držav. Vsa dvorana se je z velikim navdušenjem pridružila njegovemu klicu: »Živela čehoslovaška republika! Živel prezident Masaryk!« Pevski zbor slo-

vaških učiteljev je v tem slavnostnem razpoloženju odpel čehoslovaško in jugoslovensko himno, ki ju je publika poslušala stoje in ob koncu navdušeno odobrvala z močnim aplavzom in vzkliki.

Na sporedu koncerta so bili moški zbori čeških in slovaških skladateljev: Jana Levoslava Belle »Sviatok Slovenska«, M. Schneider-Trnavskega »Hla, slietol orol«, V. Figuš-Bystrega »Zmráka sa«, Stan. Lipskega »Piosenka«, M. Schneider-Trnavskega »Padol kamen«, P. Krizkovskega »Utonulac«, V. Novaka »Kvjov«, Davorina Jenka »Što čutiš«, učitelja Vinka Kreka »Ljubezen in pomlad«, a najinteresantnejše za nas so bile melodijske slovaške narodne pesmi, ki jih je navdušena publika sprejela z viharnim odobravanjem.

Vsi zbori so bili odlično naštudirani. Dirigent Miloš Ruppeldt je visoko naobražen glasbenik, ki popolnoma obvlada svoj pevski zbor in ga vodi mirno, stvarno in energično. Med pevci vlada vzorna disciplina, zato so mu vsi pokorni na mig. Njihovi glasovi so pravilno izravnani, jako izvežbani, polnodoneči, izvajanja se popolnoma prilegajo odlično podanim skladbam, posebno še narodnim popevkam.

Po odpeti drugi pesmi so pozdravili slovaške učitelje-pevce zastopniki UJU, Jugoslov. pevske zveze, Glasbene Maticice, Učiteljskega pevskega zbora, Ljubljanskega Zvona in Slavca ter jim poklonili lepe vence s trobojnicami, z galerije pa so naše učiteljske nioce obsule pevce s cvetjem.

Komerz na čast gostom.

Po koncertu je bil komerz na čast slovaškim pevcem v »Zvezdi«. Bil je prav zaniman. Udeležilo se ga je toliko občinstva, da so bili vsi restavracijski lokali naftačno polni, mnogo ljudi pa je odšlo, ker niso več do-

enem mesecu od dne, ko mu je prestala pravica, uživati stanovanje. Izjemoma, če dopušča služba in če je to potrebno zaradi lažje preselitve, sme ostati v stanovanju tudi po tem roku, toda ne dlje nego vsega skupaj tri mesece. Prav to velja tudi, če potrebuje užiivalec, odnosno njegova rodbina, po prestatku pravice do stanovanja zaradi lažje izselitve samo del stanovanja in če služba ne zahteva, da bi se takoj odstopili vsi prostori. Dogovorno med starim in novim užiivalcem se odstopi temu potrebnemu delu stanovanja, toda ostali deli stanovanja se morajo izprazniti najdlje v zgoraj navedenem roku.

Novi užiivalec ima pravico, zahtevati od starega užiivalca odškodnino za oni čas, v katerem ni užival stanovanja v naravi, pa je imel pravico do njega po prvem odstavku tega paragrafa. O višini te odškodnine odloči v konkretnem primeru ban.

§ 3. Tudi na užiivalca stanovanja v naravi se uporabljajo zmiselno obči predpisi, ki veljajo za najemnike stanovanj glede uporabljanja, čuvanja in vzdrževanja stanovanja kakor tudi stanja, v katerem ga mora vrniti, kolikor ne nasprotujejo dotični obči predpisi smotru in značaju pravice, uživati stanovanje v naravi.

Užiivalec stanovanja ni upravičen, oddati stanovanja ne celoma ne deloma v najem.

§ 4. Če dotična občina ne daje prikladnega stanovanja v naravi, ima sreski načelnik pravico, zahtevati od nje za ta čas odškodnino, katere višino določi v vsakem konkretnem primeru ban, ko je zasljal tudi dotično občino.

Pravice do odškodnine nima sreski načelnik, ki iz kakršnihkoli razlogov odkloni uživanje stanovanja v naravi, najsi se je ugotovilo na pristojen način, da je stanovanje prikladno.

§ 5. Stanarina, ki pripada občini kot odškodnina za stanovanje, se izplačuje v trimesečnih obrokih tako, da se predlože na koncu te dobe pristojnim nakazovalcem druge stopnje računi in izplačilo.

Stanarina se izplačuje občini samo za čas, za katerega daje prikladno stanovanje v naravi, ne glede na to, ali se je sreski načelnik vselil vanje ali ne.

II. Kurjava in razsvetljava.

§ 6. Sreski načelnik ima pravico do drv, in sicer: v zimskih mesecih po 2 m³, v poletnih mesecih pa po 1 m³ na mesec.

Namesto drv ali dela drv se sme dajati tudi premog v količini, ki se ujema z nakupno vrednostjo teh drv.

Do razsvetljave v naravi ima pravico, in sicer: v zimskih mesecih največ do 180 Din na mesec, v poletnih mesecih pa do 100 Din na mesec.

Zimski meseci so meseci od oktobra do marca, poletni meseci od aprila do septembra.

Kurjava in razsvetljava za sreskega načelnika se sme nabaviti obenem s kurjavo in razsvetljavo za urad ali pa posebe. V vsakem primeru se izvršita nabava in plačilo na isti način kakor za urad.

§ 7. Pravica do kurjave in razsvetljave v naravi se pridobi prvi dan v mesecu, ki nastopi po dnevno, ko se sreski načelnik uvede v dolžnost, in traja do poslednjega dne v mesecu, v katerem je razrešen dolžnosti ali v

bili prostora. Večerjo gostom na čast je priredila JČliga, ki je v to svrho sama žrtvovala znatno vsoto, prispevala pa sta k stroškom tudi mestna občina, zlasti pa Zveza za tujski promet.

V imenu lige je napil gostom podpredsednik Rasto Pustoslemšek ter nazdravil čehoslovaški republikli ter njenemu prezidentu dr. Masaryku. Globoko občuten nagovor na svoje rojake je imel konzul dr. Fr. Resl ter ga končal z zdravico Nj. Vel. kralju in vsemu kraljevskemu domu. V imenu ljubljanskih pevskih društev je goste pozdravil dr. Anton Švigelj. Posebno pozdravljen s strani pevecv je bil pozdravni govor poverjenika UJU Andreja Skulja, ki je izrazil željo, da bi prišlo do čim tesnejših stikov med jugoslovenskim in čehoslovaškim učiteljstvom. Govornikom se je zahvalil dirigent prof. Miloš Ruppeldt, ki je zlasti poudarjal, da slovaški pevci niso bili nikjer tako presrečno sprejeti, kakor v Ljubljani ter je orisal v svojem govoru ves potek turneje.

Z banketa sta bili poslani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Aleksandru in prezidentu dr. Masaryku. Med banketom je pel kvartet »Glasbene Maticice«, nastopili pa so tudi pevski zbori »Sloga«, »Slavca« in »Grafike«.

Poslovit so se prišli na kolodvor za ligo predsednik dr. A. Kramer in podpredsednik Rasto Pustoslemšek, za pevska društva dr. Švigelj in Josip Skalar, za UJU in pevski zbor pa J. Zupančič, ki jim je šel naproti v imenu učiteljskega pevskega zbora UJU do Zidanelega mesta in V. Mazi. Gosti, ki jih je spremljal v Maribor konzul dr. Resl, so odnesli iz Ljubljane, kakor so zatrjevali, najljepše spomine.

Posebno zadovoljni so bili s prenočiščem v Mikličevem hotelu, ki jim ga je na svoje stroške oskrbela Učiteljska tiskarna.

katerem se smatra, da je razrešen, ali v katerem je umrl. Če je prejel preveč, mora sreški načelnik, odnosno njegova rodbina, presežek vrniti ali pa plačati odškodnino po nakupni vrednosti.

§ 8. Ta pravilnik stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih Novinah«.

V Beogradu, dne 11. oktobra 1929.; št. 43154/III. — Predsednik ministrskega sveta, minister za notranje posle, častni adjutant Njegovega Veličanstva kralja, divizijski general Peter Živković s. r.

II. dunajska ekskurzija „Pedagoške centrale“ v Mariboru.

(20. do 27. oktobra 1929.)

Kljub raznim peripetijam se je zbralo 30 tovarišev in tovarišic, (med temi le 2 iz ljubljanske oblasti!) da se ogledajo dunajsko šolstvo, o katerem so še danes v Sloveniji mnena deljena. Vodil je ekskurzijo tov. dr. Zgeč s pomočjo tov. E. Vrance, kot zastopnik oblasti se je ekskurzije udeležil šolski nadzornik tov. Tomažič, kot zastopnik mestne občine mariborske pa prof. dr. Strmšek.

Slovinci smo na Dunaju danes znani kot resno stremeci prijatelji, zato je bil sprejem tudi temu primeren. Ravnatelj Ronge, naš dobri znanec, nam je postregel tako, da smo bili vedno veseli, srečni in lepo spravljani pod streho prijazne »Schülerherberge«. Tudi predsednik Oton Glöckel nas je pozdravil, kakor se pozdravljajo le iskreni prijatelji. Gg. Tadra, Linke, Steiskal, Spiel, Mergenthaler in vsi ostali nadzorniki so se potrudili, da nam podajo jasno sliko dunajske reforme, ki so jo tudi vsestransko utemeljevali. Tako je bilo mogoče, da so udeleženci mogli dobiti vpogled tudi v globino — ne le v širino — reformnih stremeljenj. Vsi so pri hospitacijah, ogledih, predavanjih in zborovanjih mogli soglasno ugotoviti, da Dunaj dela resno in nova vzgoja in reforma ni privilegij režima ali morda »teater«! Posebej smo se zanimali, če res v novi smeri delajo le učitelji, pristajši soc. dem. stranke. Nalašč smo hospitalni dalj časa pri soprogji predsednika dunajskih kršč. socialnih učiteljev in bila je to — ena najlepših ur. Jasen dokaz, da ni »režim« oni movens šol. reforme, ki razburja danes nekatere posameznike, dočim ogromna večina delo občuduje. Jugoslovenci smo — po uradnih podatkih — na IV. mestu dunajskih »romarjev«; v šolskem letu 1928./29. so priromali na Dunaj

Ker bo sigurno postalo tudi vprašanje pravilnika za naturalno stanovanje in kurivo učiteljskemu aktualno, ne bo odveč, če učitelji, predvsem pa upravitelji, ki že dosedaj uživajo naturalno stanovanje, izrazijo svoje mnenje, kaj vse naj bi vseboval ta pravilnik in kaj naj organizacija predlaga na merodajna mesta v tem oziru.

Konkretni primeri in utemeljitve na podlagi konkretnih slučajev so dragocene vrednosti. Zato je dolžnost vsakogar, da izrazi svoje mišljenje in ga utemelji. Vprašanj bo mnogo, ki bodo urejena z izvršilnimi predpisi k zakonu, zato ne odlašajmo, da nas čas ne prehití. —k.

učitelji iz Amerike 221, južne Afrike 2, Kitajske 2, Nemčije 388, Anglije 35, Japonske 27, Indije 20, Mehike 3, Norveške 12, Palestine 21, Čehoslovaške 81, Turčije 10, Bolgarije 60, Švice 400, Francije 40, Poljske 102, Jugoslavije 200 (s slušatelji višjih pedagoških šol).

Smoter poučne ekskurzije je bil tokrat še posebno dosežen: udeleženci so spoznali reformna stremeljenja, v posebnem pozdravnem večeru v Rotovski kleti so stopili v prijateljske stike z dunajskimi učitelji, ki so se zbrali v lepem številu. Nagovori, petje in cvetje je zbudilo razpoloženje, kakršno je običajno le med odkritosrčnimi kolegi.

Program so Dunajčani prav srečno izbrali, čeprav je bil obširen, da smo bili od jutra do večera na nogah. Vtisi so bili nepozabni, mogočne spodbude bodo brezdvomno vplivale na vsakogar, ki je žrtvoval čas in denar... Teško je bilo slovo od dunajskih prijateljev...

Tokrat smo posetili tudi Slovenski krožek in smo v družbi akademikov in drugih rojakov preživeli lep večer, ki nam ostane v lepem spominu.

Globoko so pa bili udeleženci ganjeni, ko jih je jugoslovenski poslanik dr. Milojević pozdravil in jih povabil na čajanko v poslaniške prostore. Izrazil je posebno veselje, da more ponovno pozdraviti jugoslovenske učitelje na Dunaju, ki je danes center vzgoje. Obljubil je v bodoče vsestransko pomoč in priporočilo na merodajnih mestih.

Pedagoška centrala je z II. ekskurzijo ponovno pripomogla k poglobitvi samozobrazovalnega dela, saj ni v Sloveniji skoraj več okraja, ki ne bi imel vsaj enega dunajskega »romarja«. — Zora puca, bit čé dana!

—c.

Splošne vesti.

— Ekskurzije na Dunaj so se tokrat udeležili: prof. dr. J. Zgeč — Maribor, E. Vrance — Studenci, šolski nadzornik Tomažič — Maribor, prof. dr. P. Strmšek — Maribor, A. Alt — Maribor, K. Mavrič — Ljutomer, F. Podgornik — Limbuš, V. Strmšek — Sv. Lenart v Slov. goricah, F. Verk — Rogaska Slatina, Br. Čeh — Slov. Bistrica, J. Vreže — Šoštanj, C. Trobej — Šoštanj, Staša Poljanec — Maribor, G. Kuresch — Ptuj, O. Feigel — Slov. Bistrica, M. Kopač — Murska Sobota, Iv. Jerala — Murska Sobota, F. Strašek — Šmarje, D. Zupančič — Litija, M. Teply — Maribor, E. Kosi — Maribor, I. Moder — Slovenjgradec, V. Dojčimovič — Maribor, F. in F. Logar — Laporje, A. Lapornik — Trbovlje, E. Troha — Ptuj, M. Suša — Marenberg, M. Rozman — Maribor in M. Jerše — Ptuj.

— Sklen Pedagoške centrale v Mariboru glede OIO. Na seji širjega odbora Pedagoške centrale v Mariboru, ki se je vršila dne 13.

Sprejem v Mariboru.

Dne 25. oktobra t. l. popoldne je prispel pevski zbor v Maribor v ljubljanskim brzim vlakom. Kljub zamudi je goste pričakovala na kolodvoru velika množica naroda, zlasti mladine. Do Pragerskega se je gostom peljal naproti podpredsednik JČlige dr. Avguštin Reisman. Na kolodvoru jih je v imenu učiteljsva UJU in JČlige pozdravil ravnatelj g. Humeč. Mestno občino je zastopal podžupan dr. Lipold, velikega župana prosvetni inspektor dr. Kotnik, češko kolonijo trgovca g. Fran Bureš. Svoje rojake je pozdravila hčerka ravnatelja Gintza in izročila dirigentu zbora profesorju Ruppeldtu šopek svežih svetlic. Slovaki so nato okrašeni s cveticami zapeli lepe slovaške narodne pesmi in se ob iskrenih ovacijah občinstva podali v sprevedu do koncertne dvorane Uniona.

V družbi z odborniki JČlige in tovarišev učiteljev so obiskali vinarsko šolo, katero vse češke korporacije, ki prihajajo v Jugoslavijo, po zaključku svoje turnee, prav rade posejajo. Slovaški učitelji so si ogledali vinograde pod Kalvarijo. Ravnatelj vinarske šole gosp. Priol je na kratko orisal zgodovino šole, njen razvoj in obseg, jim razkazal okolico in jih povabil, da si ogledajo tudi klet, v kateri kipi že novo vino. Za gostoljubnost sta se zahvalila dirigent prof. Ruppeldt in predsednik društva g. Budka, ki se je že na kolodvoru zahvalil za presrčen sprejem.

Zvečer je priredil pevski zbor enako dobro uspel koncert v Mariboru, od koder se je nato odpeljal zbor v domovino, da bodo člani zbora v šoli govorili slovaški mladini o lepota Jugoslavije — kakor je to poudaril na komeržu v Ljubljani dirigent zbora g. prof. Ruppeldt.

oktobra, je bil sprejet glede OIO naslednji sklep: OIO naj ne ustanavlja obligatnih krožkov oziroma delovnih zajednic, istotako naj ne predpisuje tem. Zajednice niso same sebi namen; so le sredstvo tam, kjer poide težko sam dela. Snujejo se naj iz konkretnih potreb. Delo na popisnicah, jasni cilj in volja za samozobrazbo bo gotovo ustvarilo te potrebe. »Popotnik« bo take delovne zajednice naprosil, da mu poročajo o svojem delu; na ta način in pa s svojim neposrednim vplivom na tovariše bodo take samozobrazevalne zajednice postale žive celice za samozobrazovalno akcijo učiteljsva. Podrobno poročilo o poteku seje Pedagoške centrale priobčimo v prihodnji številki »Učit. Tovariša«.

— Zakasnitev dopustov za ekskurzijo na Dunaj. Pedagoška centrala poroča: V ljubljanski oblasti je povzročila zakasnitev poznata dospelost dovoljenja od ministrstva. Poverj. Ljubljana je interveniralo, vendar ni šlo drugače. V mariborski oblasti je rešil vso zadevo g. veliki župan. Toliko v pojasnilo na razna pisma.

— Tečaj za učitelje duševno zaostale dece. G. minister prosvete je razpisal natečaj za učitelje in učiteljice, ki se hočejo izpopolniti v vzgoji zaostale in nenormalne dece. V to svrhu bo prirejen v Beogradu tečaj, ki bo zaključen koncem leta z izpitom. Učitelji in učiteljice, ki hočejo prositi za razpisana mesta, ne smejo biti mlajši od 25 let in ne starejši od 35. Prošnje morajo opremiti z izpričevali o dokončanem učiteljskem z najmanj prav dobrim uspehom. Ocena zadnjih dveh let mora biti odlična. Prednost imajo kandidati z znanjem tujih jezikov. Prošnje je treba poslati ministrstvu prosvete, odsek za osnovno šolstvo, najkasneje do 20. novembra t. l.

— Višja pedagoška šola v Zagrebu. Začetkom letošnjega leta je bilo javljeno, da bo višja pedagoška šola v Zagrebu ukinjena in da se zato ne bodo več sprejemali slušatelji. Sedaj je rektorat višje pedagoške šole izdal objavo, v kateri sporoča, da je ministrstvo prosvete odobrilo vsem dosedanjim slušateljem še za tekoče šolsko leto dopust s pravico na vse prejemke ter da se bo vršilo vpisovanje v šolo v dneh 4., 5. in 6. novembra.

— Redukcija draginjskih doklad državnih nameščencev in upokojencev. Finančna direkcija objavlja uradno: Prihajajo različna vprašanja in pritožbe o redukciji draginjskih doklad, veljavni izza dne 1. avgusta 1926., ki izvirajo največ iz tega, ker si stranke niso v svesti bistva teh odtegljajev. Da se temu nedostatku odpomore, se pojasnjuje, da je po interpretaciji ministrstva financ D. R. br. 101.644 z dne 29. julija 1926. redukcija draginjskih doklad, kakor je objavljena v »Uradnem listu« št. 306/69 z dne 31. julija 1926, definitivna in da je z njo na novo regulirana višina osebne draginjske doklade.

Oblike kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

— Vse tovariše in tovarišice kočevskega sreza, zlasti pa šolske upravitelje prosim, da mi v kratkem pošljete 32 Din za Slovensko šolsko Matico. Nikar ne pustimo tako ob strani to našo velevalno institucijo, kajti lani je bilo v našem srezu bore malo naročnikov. Dvignite se torej vsi! — Herman Kmet, poverjenik, Ribnica, Dolenjsko.

— Gospodom šolskim upraviteljem! (Prošnja.) Zbiram gradivo za življenjepis učiteljev, ki so službovali na bivšem Kranjskem pred l. 1869, (t. j. pred objavljenjem avstr. šol. zakona). Mnogo gradiva sem nabral v škofijskem arhivu in v arhivu deželne vlade v Ljubljani, marsikaj pa tudi v šolskih listih in zgodovinskih zbirkah. Da bodo pa podatki kolikor mogoče točni, potrebujem še podatkov iz šolskih kronik in drugih spisov šolskih arhivov. Zato prosim gg. šolske upravitelje, da mi čimprej pošljete izpiske iz svojih kronik in drugih listin o vseh učiteljih, ki so službovali na posameznih šolah pred l. 1869., oziroma o onih, ki so službovali tudi še po tem letu, tudi za dobo od 1869. l. dalje do njih upokojitve, oziroma smrti. Zlasti prosim za točne podatke, kje in kdaj je bil kdo rojen, kdaj in kje se je šolal, od kdaj pa do kdaj je služboval na tej ali oni šoli, kdaj je bil upokojen, oziroma kdaj je umrl. Z nekaterimi teh podatkov, če jih ni v kroniki, vam bodo gotovo drage volje postregli gg. župniki iz svojih župnijskih matric. Ker je gotovo vredno, da vsestransko spoznamo vse tiste može, ki so v težkih razmerah delovali za izobrazbo našega naroda, trdno pričakujem, da bo vsak šolski upravitelj z veseljem prispeval k postavitvi skromnega spomenika nekdanjim požrtvovalnim pionirjem narodne kulture. Vsem pa, ki se bodo odzvali moji prošnji, izrekam že naprej svojo najiskrenejšo zahvalo. — Josip Novak, višji šolski nadzornik v pok., Vžimjarje, p. št. Vid nad Ljubljano.

— Odtegotvanje službenih prejemkov državnih nameščencev in korist zadrug državnih uslužbencev. Na vlogo »Zadruge državnih in samoupravnih uslužbencev za zgradbo stanovanj v Beogradu« je finančno ministrstvo pod D. R. št. 72.474 od 15. maja t. l. izdalo naredbo, da morajo vse izplačevalne blagajne, ki odtegujejo od prejemkov državnih uslužbencev mesečne zneske za navedeno zadruge zadržane vsote poslati začetkom vsakega meseca za prošli mesec Državni hipotekarni banki. Naznačiti je v spremnem spisu, da je to storjeno v korist imenovane zadruge za zgradbo stanovanj državnih uslužbencev. — V slučaju neposlušnosti bosta predstojnik in blagajnik urada kaznovana.

»N. Gl.«

Kupite na obroke!

Opozarjamo na današnjo prilogo

Kreditne zadruge detaljnih trgovcev v Ljubljani, r. z. z. o. z.

— Priobčevanje člankov in sestavkov v strokovnih časopisih in v listih društev fin. uradnikov. Pod tem naslovom je priobčil »Uradni list« od 9. oktobra 1929, št. 100 naslednje opozorilo: »Opazil sem, da se pojavljajo v poedinih strokovnih časopisih in listih raznih društev uradnikov meni podrejenega ministrstva jako pogostoma članki in sestavki s katerimi se krši avtoriteta oblastev in katerih vsebine ne morem dovoliti ne trpeti. V takih člankih in sestavkih se priobčuje namreč pogostoma kritike poedinih zakonov in naredb, ki niso prežete z znanstvenimi motivi, ampak imajo izvestno nedovoljeno tendenco. Prav tako sem opazil, da se dajo v takih člankih in sestavkih pojasnila za konov in naredb, ki so pogrešna in netočna. Ne zgodi se pa tudi poredkoma, da se pri našajo v omenjenih časopisih in listih članki in sestavki, s katerimi se zastopajo stanovske koristi v nedostojni in borbeni obliki in ki prikrito menijo na izvestne višje uradnike ministrstva za finance ali meni podrejene finančne urade. Izhajajoč s stališča, da morajo služiti poedina društva finančnih uradnikov povsem drugim namenom in da je dosežati te namene tako, kakor ustreza državnim koristim in ugledu stroke, ki jo zastopajo, prepovedujem vsem finančnim uradnikom, da bi izročali javnosti bodisi v časopisih in listih svojih društev, bodisi na kakršenkoli način po tisku s svojim podpisom ali brez njega sestavke, članke, brošure itd., s katerimi kritizirajo, odnosno napačno in netočno tolmačijo zakone in naredbe, odnosno razpravljajo na razloženi način o svojih štanoških vprašanjih. Potemtakem smejo razpravljati finančni uradniki odslej po tisku o kakršnihkoli predmetih in vprašanjih samo zaradi tega, da popularizirajo zakonske odredbe in naredbe, svoja občana stanovska vprašanja pa smejo sproževati in poučarjati edino z vlogami, poslanimi bodisi neposredno, bodisi po svojih društvi pristojnim oblastvom. Zoper vsakega uradnika, ki bi ravnal drugače, bom odredil najstrožje zakonske ukrepe: društva, ki se ne bi ravnala po prednji naredbi in bi dovoljevala, da se objavljajo v njih časopisih in listih omenjeni sestavki in članki, pa se izostavljajo nevarnosti, da se razpuste.« — V Beogradu, dne 26. septembra 1929. Štev. 6747.

— Minister za finance: dr. St. Švrljuga s. r.

»Naš Glas«.

— V počaščenje spomina pok. ravnatelja Frana Vrečka v Slovenjgradcu so darovali tovariši Hren, Kožuh, Vrance znesek 100 Din Učit. domu v Mariboru. Značilno je, da se je nabrala v počaščenje spomina tega izrednega narodnega delavca za Sokola, podružnico CMD in mestne ubožce v Slovenjgradcu lepa

vsota okrog 6000 Din. Za Učit. dom v Mariboru pa je to prvi dar povodom smrti vzornega tovariša! In vendar je bil pokojni Vrečko v prvi vrsti in povsod stanovsko skrajno zaveden učitelj in seveda od ustanovitve tudi član Učit. doma. Ali bi ne mogli zbrati med seboj vsaj tisočak za Učit. dom, da vključimo njegovo ime med vzornike učiteljskega stanu v bodoči dom? Zato prosimo vse dobre znance in prijatelje blagopokojnega Vrečka, da posnemajo vzgled gornjih tovarišev in se oddolže spominu vzornega prerano umrlega tovariša. Vsaj nekateri naj se zganajo in pobirajo med znanci v ta namen! Položnice jim pošlje na željo Učit. dom v Mariboru.

— Knjige Slovenske šolske Maticice in delovna šola. V 9. številki »Učit. Tovariša« so bila navedena dela, ki jih izda SSM za leto 1929. Med deli sem opazil tudi »Osnovni razred« — delo tovariša Pibrovca, ki bo gotovo najbolj aktualno delo za učiteljsvo osnovnih šol. Ker delo dobro poznam in sem imel pri liko v vseh podrobnostih preizkusiti Pibrovčeva navodila v lastnem razredu, kjer so učenci zabeležili prav lep uspeh, naj mi bo dovoljeno, da o delu spregovorim. Ne bom slavil g. pisca, ker vem da v svoji skromnosti tega ne trpi — pač pa poudarim dejstvo, da bo s tem temeljitim delom ustrezno slovenskemu učiteljsvu vobče, posebno pa vsem onim, ki v resnici streme za tem, da dobe jasno sliko o delovnem pouku, ki naj dopusti, da se bo mladina razvijala v skladu z današnjo dobo samostojno. Opozarjam tudi na to, da delo ni bilo pisano na podlagi teoretičnih razprav, marveč je plod intenzivnega večletnega izkustva g. pisca, ki si iz golega idealizma in ljubezni do mladine, leto za letom izpopolnjuje znanje v inozemstvu, preizkuša in obdeluje, ker se zaveda, da ne oblikuje tajinstvenega življenja mrtve materije, marveč da mora biti učitelj umetnik, ki ima v živem ustvarjati in oblikovati. — Samo ta knjiga je že vredna svojih 30 Din — kaj šele vsa štiri dela, ki jih izda SSM. Prosodite in uvideli boste, da se odbor zaveda svoje dolžnosti napram učiteljsvu — tovariše pa pozivam, da se zavedajo tudi sami potrebe, da s svojim pristopom k SSM podporo odborovo delo in s tem najlepše dokumentirajo priznanje, ki ga odbor zasluži. Naj ne bo tovariša, ki bi ne bil član SSM. Želeti pa bi bilo, da SSM rok za prijavo podaljša vsaj do 15. novembra t. l. — B.

— Učiteljsko društvo za srez Laško poziva svoje člane, da pošljejo nemudoma društvenemu blagajniku članarino za Gospodarsko poslovalnico v znesku po 7 Din, v kolikor že to niso storili.

— Kosmosova učila iz mehanike, elektrike, optike in kemije so kaj dobra učila za šolo in dom. Naročajo se potom Učiteljske gospodarske poslovalnice v Mariboru.

— Društvo upokojenega učiteljsva v Sloveniji je imelo dne 22. oktobra občni zbor v restavraciji »Novi svet«. Udeležilo se ga je mnogo upokojenega učiteljsva z dežele in mesta. Ob določenem času je otvoril predsednik g. Ivan Lokar občni zbor s pozdravom ter dal besedo tajniku Stritarju. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da je imel odbor 11 sej. Društvo šteje 366 članov(ic). V tem poslovnem letu je na novo pristopilo 25 upokojencev(jenk) in umrlo 10 društvenikov. V znak počaščenja njihovega spomina so se navzoči dvignili raz sedežev in jim zaklicali trikratni Slava! Posmrtnina znaša trenutno 1830 Din, katera se nemudoma izplača preostalim. Bodril je na smotreno in vsestransko živahno agitacijo v prid društva. Mnogo je še upokojenega učiteljsva, ki še ni v naših vrstah. Društvo bi se okrepilo in razširilo tako, kakor je z ozirom na njegov plemeniti namen potrebno. Složno je treba graditi naprej in skrbno čuvati in ohraniti, kar imamo. Naš cilj bodi vzajemno in složno nuditi pomoč v sili in nesreči potrebnemu tovarišu, tovarišici. Nato je zelo izčrpno podal poročilo blagajnik g. L. Stiasny. Kljub skromnim dohodkom ima društvo zaznamovati zelo lep napredek. Rezervni fond znaša 20.000 Din gotovine, za kar gre blagajniku največja zahvala. Pregledovalci računov so našli vse v najlepšem redu. Predlog za oprostilo odboru in blagajniku je bil soglasno sprejet. Pri volitvi novega odbora je bil z listki soglasno izvoljen sedanji predsednik g. Ivan Lokar predsednikom društva. Z vzklikom se je pa volil ves ostali stari odbor. G. Stiasny je nato izčrpno poročal o prevedbi staroupokojencev na dinarsko pokojnino. Stavilo se je tudi več umestnih predlogov. K sklepu je poročal tajnik Slovenske Maticice g. Spende o notnem društvu državnih upokojencev(nk) ter vabi navzoče na občni zbor tega društva dne 8. decembra 1929. Razvila se je glede pristopa našega društva k novemu splošnemu društvu državnih upokojencev živahna debata. Prevladalo je splošno naziranje, da naše društvo kot nekako posmrtno podporno društvo ne more biti član novega društva. Pač pa lahko vsak posameznik pristopi kot član novemu društvu. G. Kosec je zastopal naziranje, da bi se veliko več doseglo, ako bi se vsa društva z enakim ciljem in smotri združila v Savez, kateri bi zastopal vse težnje upokojencev. S tem je bil dnevni red izčrpan in g. predsednik je z zahvalo zaključil občni zbor.

— Ročni zemljevid Dravske banovine je izšel te dni v založbi Učit. doma v Mariboru. Ta zemljevid je pravzaprav ponatis Dimnikovega ročnega zemljevida bivše ljubljanske in mariborske oblasti, ki ga je izdal Učit. dom že pred tremi leti. Obsega pa že novo mejo banovine v izločitvijo Medjimurja in črnomelskega sreza ter s priključitvijo čarbarskega. Dasi je označena v novi izdaji še prejšnja meja med bivšo ljubljansko in mariborsko oblastjo, vendar to zemljevidu ni v kvar, ampak pravzaprav še v prednost. Saj je tem bolj razvidna izprememba po 3. okto-

bru in učitelj tem lažje opozarja na ta vedno pomemben datum v razvoju naše države. Ker je v mnogih šolah že v rabi prejšnji ročni zemljevid obeh bivših oblasti, si učenci prav lahko vrišejo po novem zemljevidu mejo banovine sami. — Novi zemljevid se prav prijetno razlikuje od prejšnjega po pestrosti in jasnosti barv, kar kaže lep napredek Marijanske tiskarne v tej panogi. Našim šolam bo s tem zemljevidom zelo ustrezno. Saj so gotovo prve v vsej Jugoslaviji, ki imajo že sedaj ročni zemljevid svoje banovine.

— **Predsednike učiteljskih društev** posebno prosi UGP za ureditev članstva pri naši zadrugi. Najbolj enostavno je, da pošljejo društva z deleži in pristopnino vred (5 + 2 Din) tudi imenik vsega članstva pri učiteljskem društvu. Ker ima UGP že več sto pravilno podpisanih pristopnic urejenih po abecednem redu, ji je potem lahko ugotoviti, kdo izmed članstva posameznih društev je že poslal pristopnico in kdo ne. Imena tistih, ki še nimajo pristopnice pri UGP potem sporočimo učiteljskim društvom. Da je vsaka pomota izključena, naj bo v imeniku članstva navedeno tudi službeno mesto. Prosimo ne odlašajte s to zadevo!

— **Sporočite UGP**, ako rabite pristopnice ali pa čekovne položnice. Dasi so se svoj čas poslale pristopnice na vse šole, vendar so šle pri marsikateri šoli v izgubo, ker je bilo proti koncu šolskega leta in potem počitnice. Zato zahtevajte sedaj nove. Dopolnila zadostuje.

— **Brinarjevo »Domoznanstvo za osnovne šole«** je izšlo v založništvu knjigarne Gorčičar in Leskovšek v Celju v novi izdaji, ki jo je ministrstvo prosvete odobrilo z odlokom z dne 10. julija t. l. — »Domoznanstvo« je sestavljeno po novem učnem načrtu za osnovne šole ter obsega zemljepisne podatke v Sloveniji in Jugoslaviji kakor tudi vse zgodovinske slike, ki so predpisane za osnovne šole. — V istem založništvu je izšla: Brinar, Slovenska vadnica za višje razrede osnovnih šol; Brinar, Slovarček zemljepisnih imen, njih izvir in pomen. Jančič Iv., Risanje za 1.—7. šolsko leto. Omersa dr. V., Stihoslovje I. del.

Sveže, najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam. Naročila točno po povzetju.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Osebnne zadeve.

—i V učiteljsko službo so sprejeti: na šolo v Zgornji Šiški Est-Delak Mara, učiteljica v pokoju v Ljubljani, na osnovni šoli v Cerkljah ob Krki Petelin Albin, bivši učitelj v Cerkljah ob Krki, na osnovno šolo v Piščencah, okraj Brežice, Medved Branko, abiturijent iz Ljubljane, na osnovno šolo v Orešju, okraj Brežice, Simčič Joško, abiturijent iz Ljubljane, na osnovno šolo v Murski Soboti Flijan Milan, bivši učitelj v Murski Soboti, na osnovno šolo v Stari Lipi, okraj Črnomelj, Činigoj Nada, abiturijentka iz Ljubljane, na otroški vrtec v Trzliču, okraj Kranj, Klopčaver Valentina, na osnovno šolo v Senovem, okraj Brežice, Kopal Vera, absolvirana učiteljica za ženska ročna dela v Ljubljani.

Učiteljski pravnik.

—§ **Tovariši(ce) novinci(ke)**, ki ste nastopili službo 1. oktobra t. l., pošljite takoj (če niste tega že storili) potom svojih starešin direktno računskemu odseku prosvetnega oddelka 2 plačilna seznama za oktober-november 1929 (1 izvod podpisan in potrjen), ker drugače se vam ne more nakazati plača. — V bodoče je priložiti že naznanilo o nastopu službe novince(ke) tudi plačilne sezname (glej 2. odst. VI. poglavja v Roč. kat. za l. 1929/30. na strani 43.).

Naša gospodarska organizacija.

—g **Članom Učiteljske Samopomoči**. V teh dneh dobite položnice za nakazilo članskega prispevka za 196. (Josipina Zakrajšek, Blatna Brezovica) in 197. smrtni slučaj (Alojzija Hambroš, Maribor) v znesku 11 Din, za konski pari 21 Din. Zamudnikom sem pristel k temu znesku še zaostanek. Poravnajte takoj! — Za oba smrtna slučaja so prejeli denar 23,545 Din na posmrtninah. — Učit. Samopomoč ima danes 2367 članov.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f **Pravila samostojnega jugoslovenskega ferijalnega učiteljskega društva:** »Učiteljski Ferijalni Savez« (UFS) so od državne oblasti odobreni! Naše bodoče delo naj dokaže, da smo sposobni uveljaviti in realizirati naše ferijalne načrte! Program za minule velike počitnice: poučno potovanje v Bolgarijo se iz znanih vzrokov ni mogel izvršiti in tako ni bilo naše delo uspešno. V teku časa moramo najprej uresničiti našo iskreno željo, ki smo jo soglasno izrazili na Bolu v Dalmaciji: ureditev naše samostojne učiteljske kolonije ob Jadranskem morju. Na priporočilo prosvetnega inspektorja v Splitu g. Bajiča in po ugodnih informacijah iz Korčule nameravamo urediti našo kolonijo v mestu Velaluka (Korčula), ki ima zelo ugodne pogoje za kolonijo. Mesto Velaluka ima dnevno zvezo iz Splita, 5 ur s parobrodom, krasno lego, zelo pripravno šolsko poslopje za namestitve postelj in kuhinje; istotako ugodne pogoje za zabavo (čitalnica, plesna dvorana). Iz ekskurzivnih razlogov je najpripravnejša srednja jadranska obala. — **Za uresničenje načrta polagamo samo eno na srce: Prispevajte za »Kolonijalni fond«!** Glede potrebnega kapitala in ureditve kolonije prosim za predloge in nasvete glede celotne organizacije kolonije, ker želimo, da bo ustrezala v vseh ozirih in ne kakor na Bolu, ki je bil eden glavnih vzrokov za izstop iz dijaškega F. S. — Končno veljavno bo sklenjeno na fer. zborovanju o božičnih počitnicah; datum in kraj sledi. Ker rabimo denar za poslovanje, pristopajte kot ustanovni (250 Din), podporni (50 Din) ali vsaj kot redni člani (letna članarina 30 Din)! **Od nas vseh je odvisno, ako si bomo uredili že v teh počitnicah našo potrebno kolonijo!** S fer. pozdravom! Za UFS: Slavko Mrovčič, glavni pov., Slovenj Gradec.

brez krivde. Istočasno pa opominja člane k rednemu plačevanju in stanovski zavednosti. Tajnica tov. Celnarjeva poda svoje poročilo o društvenem delovanju. Sprejeto! Iz poročila blagajničarke je razvidno, da ostane društvenega razpoložljivega denarja gotovina 52496 Din, kljub temu, da nekateri člani še niso plačali vse članarine. Na predlog tov. Macarola se bo odslej opustilo pošiljanje računskih zaključkov posameznim članom. Tov. Tomšičeva predlaga blagajničarki nagrado, kot jo je prejela preteklo leto. Sprejeto. Pregledovalca računov tov. Skubic in Klečeva sta poročala o reviziji blagajne in računov in predlagala blagajničarki absolutorij. — Sprejeto. O pokrajinski skupščini je poročal tov. S. Cerut, nakar se je razvila debata o delovanju poverjenstva, o seji širjega sosveta in drugo. (Sprejete resolucije ostanejo po sklepu širjega sosveta do rešitve zadeve s celjskim društvom »in suspensio«. — Op. pov.) O državnih skupščini v Zagrebu je poročal tov. Musar. — Sprejeto. Sprejeti so bili tudi predlogi tov. Mencina.

Na debelo. Na drobno.

FR. M. ROZMAN

Modna trgovina in strojno pletenje. Priporoča svojo bogato zalogo pletenin. Okusni vzorci. Zmerne cene. **LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7.**

Stanovska organizacija UJU Iz poverjenstva UJU.

IZ ODSEKOV POV. UJU.

Odsek za obmejno šolstvo in kontraktualce. V sredo, 23. t. m. se je konstituiral odsek za obmejno šolstvo in kontraktualce. Posamezne člane tega odseka je nominiral širji sosvet na predlog ožjega sosveta. Člani odseka so: poverjenik Andrej Skulj, Ivan Dimnik, Rado Grum, Josip Kopal, Vekoslav Mlekuž, Fran Skulj, Andrej Bensa, Polde Paljk, Fran Venturini, zastopnik Slov. Straže, Jugoslovske Matice in Orjema ter eksperti: Izidor Horvat, Fran Vajt, Peter Močnik, Josip Ribičič in Anton Skala. Odsek si je izbral za svojega predsednika Franceta Skulja, za tajnika Poldeta Paljka.

Odsek je sklenil pozvati vse slovenske učiteljske, da prispeva v podporni fond za kontraktualce in obmejno šolstvo in ne, kakor doslej, da prispevajo samo učitelji(ce) iz Primorja. (Sklep delegacije.) Zato se obrača do vseh tovarišev(ice) s prošnjo, da se odzovejo pozivu ter prispevajo po možnosti k olajšanju obupnega gmotnega položaja pregnanih tovarišev(ice). Stanovska dolžnost nas vseh je, da pomagamo svojim nesrečnim tovarišem, ki so preživljali grenke dni baš radi svoje odločne značajnosti in narodne zavesti. Ti pregnanci so danes resnično najpotrebnejši med nami. Zato naj ne bo nobenega tovariša, nobene tovarišice, ki bi prezrl te strpne. Lansko leto je odsek zbral med tovariši Primorce ca. 10.000 Din. Letos pokažimo dejansko vsi, brez izjeme, da čutimo z njihovo usodo in da smo pripravljeni pomagati jim. Odsek je nadalje sklenil, da bodo vsi darovi sproti objavljeni v stanovskem glasilu.

Iz društev:

Vabila: — **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 9. novembra 1929 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani na učiteljski sliedi s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev s situacijskim poročilom. 2. Poročilo funkcionarjev. 3. Poročilo a) o pokrajinski, b) o glavni skupščini, c) o seji širjega sosveta v Celju in v Ljubljani. 4. Navodila sreskega šolskega referenta. 5. Volitve. 6. Razgovor o sestavi knjige »Domoznanstvo litijskega sreza«. 7. Slučajnosti. — Udeležba obvezna za vse organizirance! Strnimo se, kajti le v slogi je moč! — **Odbor.**

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LAŠKO** zboruje v petek, dne 8. novembra 1929 ob 9. uri v osnovni šoli na Zidanem mostu. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi predavanje tov. Dimnika o šolski zakonodaji pri nas. — Poi ure pred zborovanjem je istotam odborova seja.

— **ORMOŠKO UČIT. DRUŠTVO** ima svoj redni občni zbor dne 9. novembra t. l. v Ormožu. Začetek ob 9. uri.

— **MARIBORSKO SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v soboto dne 9. novembra t. l. ob 10. uri predpoldne v mali dvorani Narodnega doma; pol ure poprej seja odbora. Na vzporedju: Nadaljevanje zadnjega občnega zbora, po potrebi zopetne volitve, proračun za leto 1930., poročila delegatov, nato zborovanje z vzporedom: utoki, smernice za bodoče društveno delo, vtisi z dunajske ekskurzije in predlogi. — Tovariši, tovarišice! »Na sipino smo zajadrali.« tako ste zadnjič govorili. Torej skupaj, da rešimo, kar smo eni kakor drugi zakrivilji. Zato na točno in iskreno tovariško svidenje!

— **NOVOMEŠKO UČIT. DRUŠTVO** bo imelo svoj redni letni občni zbor v soboto 9. novembra 1929 na osnovni šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Izprememba pravil. 3. Delitev društva v žužemberško in novomeško učiteljsko društvo. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti. Tajnik.

Poročila: — **POROČILO O ZBOROVANJU SRESKEGA UČIT. DRUŠTVA LJUBLJANA-OKOLICA — vzhodni del.**

Predsednik tov. Kosin otvoril zborovanje, pozdravi navzoče in ugotavlja sklepčnost. Dalje omenja članom razveseljivo dejstvo, da se je naše društvo vsled sklepa pokrajinske skupščine srečno iznebilo starega društvenega dolga, ki ga je bilo treba prevzeti

brez krivde. Istočasno pa opominja člane k rednemu plačevanju in stanovski zavednosti.

Tajnica tov. Celnarjeva poda svoje poročilo o društvenem delovanju. Sprejeto!

Iz poročila blagajničarke je razvidno, da ostane društvenega razpoložljivega denarja gotovina 52496 Din, kljub temu, da nekateri člani še niso plačali vse članarine.

Na predlog tov. Macarola se bo odslej opustilo pošiljanje računskih zaključkov posameznim članom.

Tov. Tomšičeva predlaga blagajničarki nagrado, kot jo je prejela preteklo leto. Sprejeto.

Pregledovalca računov tov. Skubic in Klečeva sta poročala o reviziji blagajne in računov in predlagala blagajničarki absolutorij. — Sprejeto.

O pokrajinski skupščini je poročal tov. S. Cerut, nakar se je razvila debata o delovanju poverjenstva, o seji širjega sosveta in drugo. (Sprejete resolucije ostanejo po sklepu širjega sosveta do rešitve zadeve s celjskim društvom »in suspensio«. — Op. pov.)

O državnih skupščini v Zagrebu je poročal tov. Musar. — Sprejeto.

Sprejeti so bili tudi predlogi tov. Mencina.

1. O pravilih naj razmisli odbor
2. Glede lista, ki ga bo začela izdajati Mladinska Matica se sklene prepustiti onemu odboru o eventualnem povišanju nad 1 Din.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno in z vzklikom stari odbor, in sicer: Predsednik tov. M. Kosin, podpredsednik tov. J. Grad, tajnica tov. A. Celnarjeva, blagajničarka tov. Kl. Likarjeva, odborniki: tov. Bensa, Cerut, Selanova, Trošt, namestniki: Vrišarjeva (namestnica tajnice), Jankovič (nam. blagajničarke), tov. Gostič, Musar, Pečetova, Šotova, Sežunova, Perkavac. Pregledovalci računov: Klečeva, Mihelič, Skubic. Delegat za pokrajinsko skupščino: Bensa, Celnarjeva, Cerut; namestniki: Fajon, Porentova, Skubic. Delegat za državno skupščino: Musar, Tomšičeva, Trošt; namestniki: Čopičeva, Einspieler, Salberger.

Odseki ostanejo isti kot prejšnje leto, in sicer: 1. Gospodarski odsek: Musar, Jankovič in Dar. Franketova. 2. Samoizobraževalni odsek: tov. Rakova. 3. Odsek za izvenšolsko delo: šolski nadz. J. Grad. 4. Odsek za nadaljevalno šolstvo: Mihelič. 5. Odsek za delovno šolo: Tomšičeva.

Osnovali so se sledeči krožki: 1. **Moste**, Hrušica, St. Peter, Rudnik; sklicatelj nadz. Grad. 2. **Ježica**, Črnuče, St. Jakob, Šmartno; sklicateljica Čopičeva. 3. **Ig**, Iška vas, Tomišelj, Želimlje, Golo, Zapotok; sklicatelj Vovk. 4. **Dev. Mar.** v Polju, Zalog, Dol, Dolsko, Senožeti, Sostro; sklicatelj Trošt. 5. **Grosuplje**, Šmarje, St. Jurij, Slivnica, Lipoglav, Lavca, Skocijan, Kopanj; sklicatelj Ferjan.

Znižanje članarine na 16 Din, mesečno v 10 mesecih 160 Din.

V referatu: »Delovni program za bodoče društveno leto« priporoča, oziroma predlaga šolski nadzornik Grad predavanja: o tovarištvu in o stanovski zavednosti, o naših gmotnih razmerah, o naši nadaljnji stanovski izobrazbi in tudi hospitacije pri dobrih tovariših.

Nato se je sprejel predlog tov. Macarola: »Pozivamo izvršni odbor, da se v zadnjem trenutku stori vse možne korake, da nam pribori v šol. zakonu vsaj nekaj materialnih ugodnosti, kakor so se priznale drugim kategorijam državnih uradnikov,« ki ga je telegrafično odposlati potom poverjenstva Izvršnemu odboru.

Odbor za proslavo 120letnice Ilirije oživljene vabi učiteljsko k udeležbi odkritja spomenika.

Tov. Tomšičeva vpraša, kaj je poverjenstvo ukrenilo glede poučevanja nemščine v privatnih urah.

— **GORNJEGRASKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 5. oktobra 1929 na Rečici.

Tovariš predsednik otvoril zborovanje, pozdravi navzoče, častita tovarišem: Ivanu Pušenjaku, Avgustu Rozmažu ter Josipu Korbanu, kateri so bili odlikovani z redom Sv. Save in preide nato na dnevni red.

Število članov 39, navzočih 24, t. j. 61%.

Predsednik poda situacijsko in letno poročilo, nato pa kratko sliko o centralni organizaciji UJU za štiri leta nazaj z željo, da bi vse osnovno šolsko — večinoma hrvatsko — učiteljsko, katerega je še ena tretjina izven

naše organizacije, solidarno pristopilo v UJU, posebno sedaj, ko je naša država dobila novo ime in upravno razdelitev.

Predsednikovemu poročilu o seji širjega sosveta na Zidanem mostu v zadevi osnovnošolskega zakona je članstvo v zanimanjem sledilo in se udeležilo debate.

Posebno opozarja predsednik glede dopisov v »Učit. Tovarišu« s posebnim oziranjem na tiskovni zakon poudarjajoč, da je treba pisati strogo objektivno in v primernem tonu. (Nadaljnje besedilo ostane vsled sklepa širjega sosveta z dne 6. oktobra t. l. do rešitve zadeve s celjskim društvom »in suspensio«. — Op. pov.)

Predsednik vabi vse one člane, kateri še niso pristopili kot zadrugi »Učiteljski gospodarski poslovalnici« v Mariboru na pristop ter ponovno pojasni pomen in delokrog te ustanove; žigosa pa postopanje nekaterih trgovcev, ki nočejo dati poslovalnici nikakih ugodnosti.

Tov. Kotnik kratko referira o novem snujanju se mesečniku za šolsko mladino »Mladinskem listu«, oriše vitalni pomen tega lista za izobrazbo mladine, vabeč učiteljstvo, da naj se v svo vncmo posveti agitaciji za nabiranje naročnikov. Čim več redno plačujočih članov, tim obsežnejši po raznovrstnem gradivu bo ta list.

Iz tajniškega poročila je posneti, da je društvo zborovalo štirikrat, in sicer vsakokrat v drugem kraju. Udeležba članstva je bila povprečno 60%; bila bi lahko boljša, ako bi se vsi člani zavedali svojih stanovskih dolžnosti. V preteklem šolskem letu je imelo društvo (35 + 4 članov, ki so med letom pristopili) 39 članov. Predavali so: tov. Dolinar: Vtisi o orožne vežbe v Dalmaciji. Kotnik: Organizacija učiteljstva in udejstvovanje članstva. Ermenc: Vtisi o šolsko-reformnem gibanju in hospitacijah na Dunaju.

Blagajničarka poroča, da je bilo v preteklem poslovnem letu 1928/29.: 6486/39 Din prejemkov; 5318/15 Din izdatkov; torej preostanek znaša 1168/24 Din. Od tega preostanka se pošlje Učiteljskemu domu v Mariboru na podlagi društvenega sklepa za 38 članov po 20 Din; torej 760 Din. Pregledovalca sta pregledala račune in jih našla v najlepšem redu, za kar se izreče blagajničarki zahvala.

Članarina za šolsko leto 1929/30. ostane ista kot prej, t. j. 160 Din.

Volitve so bile brezuspešne, zato se bo vršil 20. oktobra t. l. ponoven občni zbor.

Sklenejo se sledeči predlogi:

1. Tov. Počkaja, da se imenuje tov. Jožefa Terčaka, bivšega šol. upravitelja pri Ksarveriju, kot večletnega predsednika našega društva, za njegove zasluge častnim članom.

2. Ostane »in suspensio«. — Op. pov. Glej zgoraj!

3. Tov. predsednika, da se naprosi referenta gosp. Krošlja za predavanje o kmetijsko-nadaljevalnih šolah.

+ **Konjiško učiteljsko društvo**. Odbor konj. učit. društva se je v seji dne 18. X. 1929 v Konjicah konstituiral sledeče: Predsednik Hinko Schell, namestnik Božidar Gselman, tajnik Franc Friedl, blagajničarka Ruža David, odbornika Slava Pernat in Franc Brglez. — Namestniki: Marijana Režabek, Karel Mravljak, Pavlič Ivo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

PROSLAVE NARODNIH PRAZNIKOV

so odredene od ministrstva prosvete za vse šole v državi. Slovenci za te vrste proslav nismo imeli primernih deklamacij, pa tudi ne kompozicij. To vrzel v naši glasbeni literaturi je izpolnila zbirka domorodnih pesmi, katere je zbral in uredil g. L. Kramolc. Zbirka obsega 28 eno- do štirigraslanskih mladinskih zborov in stane 50 Din. Vse pesmi so lahke, pevne, efektne že z malimi sredstvi in bodo mladini nudile poleg glasbenovzgojnih vrlin, še estetsko vzgojo in dvigale domovinski čut. Pesmarico, ki je edina te vrste, toplo priporočamo vsem šolam in tudi pevovodjem, ki rabijo pesmi za razne državne in domovinske slavnosti. Naroča se pri Oblastni zalogi šolskih knjig v Ljubljani in vseh knjigarnah.

Hotel „TRATNIK“
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
priporoča lepe zračne sobe

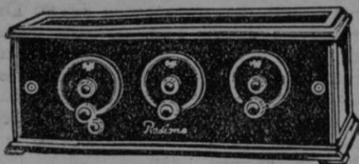
Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

★
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon šte. 2.282.
★

Za jesen in zimo!
kupite volneno blago za obleke, plašče, suknje itd.
pri
Novaku
spec. trgov. sukna
Ljubljana 15
Kongresni trg št. 15
Najbolje in najceneje
Drž. uradnikom tudi proti plačilu na obroke
Oglejte si veliko izbiro!

**Vaša soba
naj bo
polna
pesmi
in godbe!**

Poslušajte predavanja in govore iz vseh mest Evrope! - Učite se tujih jezikov! —

Nabavite si radio-aparat! Obrnite se naravnost na prodajni oddelek

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 37
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA c. 5

Velika izbira

v manufakturnem blagu najnovejše mode nudi se Vam pri znani tvrdki

JOS. SNOJ, LJUBLJANA - Palača Mestne hranilnice

Blago tudi na obroke!

Postrežba točna in solidna!

Rudolf Warbinek

tovarna, zaloga in izposojevalnica glasovirjev prvovrstnih svetovnih tvrdk

Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5.

Popravila se izgotavljajo točno in ceno tudi na obroke.

POZOR! Za šolske sobe, pisarne in telovadnice najboljše, najpripravnije in najcenejše so **JUGO-LUC peči** (pravi domači izdelki), ki jih izdeluje in popravlja edinole domača tvrdka

JUGO-LUC, LJUBLJANA

Puharjeva ulica števil. 3

Zahtevajte cenike!

Zahtevajte cenike!

Pelikan - Normbarve

za Ostwaldov nauk o barvah

izdelane po navodilih gospoda tajnega svetnika profesorja Ostwalda.

Ceniki na zahtevo.

Edini tvorničar:

GÜNTHER WAGNER
HANNOVER IN DUNAJ

UVOZ
ČEŠKEGA IN
ANGLEŠKEGA SUKNA

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

BOGATA
IZBIRA

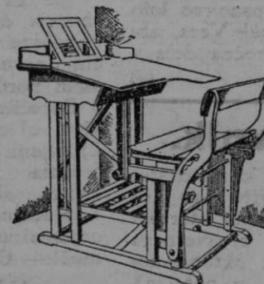
Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike. (vestje), žepne robce, **kravate**, ovratnike, **srajce**, šifone, glote, čipke, vezene, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Nudite otrokom veselje do učenja. Ohranite jih zdrave s telesno nego.

Nova otroška pisalna mizica

ki se da uravnati za starosti otrok od 6. do 18. leta ustreza vsem pravilom o pravilnem držanju telesa pri učenju ter je obenem shramba za šolske potrebščine.

Mizice izdeluje tvrdka

I. REPŠE, LJUBLJANA
tvornica pohištva
Dvorni trg št. 1.

Stoewer

srednji pisalni stroj za potovanje in pisarno. Konstrukcija in material prvovrstna. Plačilne olajšave.

lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. * Telefon 2980

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**